

Azərbaycan–Türkiyə əlaqələrində beynəlxalq iqtisadi və nəqliyyat layihələrinin reallaşması daim xüsusi yer tutur. İki qardaş dövlətin iqtisadi əməkdaşlığı ölkəmizin müstəqilliyinin ilk illərindən etibarən inkişaf etməyə başlayıb.

1992-ci il noyabrın 1-də Azərbaycan–Türkiyə arasında Ankarada “Ticarət və İqtisadi Əməkdaşlıq haqqında” imzalanan saziş 1993-cü il yanvar 23-dən qüvvəyə minib. Bakı–Tbilisi–Ceyhan neft, Bakı–Tbilisi–Ərzurum qaz, TANAP, TAP və “Yeni İpək Yolu” nəqliyyat dəhlizində mühüm önəm daşıyan Bakı–Tbilisi–Qars dəmir yolu layihələri hər iki dövlətin əlaqələrinin möhkəmlənməsinə əsaslı təsir göstərib.

Burada bir məqamı da qeyd edək ki, son illər qardaş ölkənin iqtisadiyyatında müşahidə edilən volatilliyə, məzənnə enişlərinə və inflyasiyaya rəğmən, Türkiyə iqtisadiyyatı son 20 ildə real ifadədə 3 dəfə böyüyüb. 2003-cü ildə 314 milyard dollar ÜDM-ə malik olan Türkiyə iqtisadiyyatı hazırda 900 milyard dolları keçib. Beynəlxalq Valyuta Fondu cari il Türkiyədə ümumi daxili məhsulun 1 trilyon 29 milyard dollara çatmasını proqnozlaşdırıb. Bu isə qardaş ölkənin trilyon dollarlıq iqtisadiyyata malik ölkələr qrupuna daxil olacağı inamını yaradıb.

Belə bir güclü iqtisadiyyata malik olan dövlətin Azərbaycana investisiya qoyuluşu da diqqət çəkir. Ümumiyyətlə, bu ölkələr arasında qarşılıqlı sərmayə yatırımı da daim diqqətdə saxlanılır. İndiyə qədər Azərbaycanın Türkiyə iqtisadiyyatına 19,5 milyard ABŞ dolları, Türkiyənin isə Azərbaycan iqtisadiyyatına 12 milyard ABŞ dolları investisiya qoyması bunun bariz ifadəsidir. Onu da bildirək ki, hazırda Türkiyədə 2 minə yaxın Azərbaycan, respublikamızda isə 4 100-dən çox Türkiyə şirkəti fəaliyyət göstərir.

Global iqtisadiyyatda baş verən müəyyən xoşagəlməz proseslərə baxmayaraq hazırda qardaş dövlət-

Azərbaycan–Türkiyə əlaqələri ümumi tərəqqiyə xidmət edir

Son 20 ildə hər iki ölkədə iqtisadiyyat 3 dəfə artıb

lər arasında bütün sahələrdə olduğu kimi, ticari-iqtisadi əlaqələrdə də dinamik inkişaf müşahidə edilir. Belə ki, iki ölkənin ticarət dövriyyəsinin illik dəyəri 2016-cı ildəki 2,3 milyard ABŞ dolları olduğu halda, 2021-ci ildə iki dəfə çox – təqribən 5 milyard ABŞ dolları olub. Ötən ilin yanvar–sentyabr aylarında isə bu rəqəm 4,2 milyard ABŞ dolları təşkil edib. Əlbəttə, belə bir yüksək göstəricinin əldə olunmasında 2020-ci il fevralın 25-də iki ölkə arasında güzəştli ticarətin təşviqi məqsədilə imzalanan “Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkiyə Respublikası Hökuməti arasında Preferensial Ticarət Sazişi (PTS) əhəmiyyətli rol oynayıb.

Azərbaycan–Türkiyə əlaqələrində ticari-iqtisadi münasibətlərin dərinləşdirilməsinə bu gün də xüsusi həssaslıq-

la yanaşılır. İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarovun az bir müddət bundan əvvəl Türkiyənin ticarət naziri Ömer Bolatla görüşü də bunun parlaq ifadəsidir.

M.Cəbbarovun türkiyəli həmkarı ilə görüşündə dövlət başçılarının siyasi iradəsinin, verdikləri tapşırıqların icrasının əməkdaşlığın inkişafında mühüm əhəmiyyəti vurğulanıb. Türkiyənin Azərbaycanın əsas ticarət tərəfdaşlarından biri olduğu və iki ölkə arasında Preferensial Ticarət Sazişinə dəyişiklik haqqında imzalanan Protokolun ticari-iqtisadi əlaqələrin gücləndirilməsinə əlavə stimül yaratdığı bildirilib. Eyni zamanda, qardaş ölkələr arasında uğurlu investisiya tərəfdaşlığının həyata keçirildiyi, qeyri-neft ticarət dövriyyəsinin artdığı da diqqətə çatdırılıb. Təbii ki, həmin görüşdə Azərbaycan və Türkiyənin iştirakı

ilə həyata keçirilən genişmiqyaslı layihələrin regional əməkdaşlığı dərinləşdirməklə yanaşı, bölgənin mənzərəsini də dəyişdiyi vurğulanıb.

İki qardaş ölkə arasında iqtisadi əməkdaşlıq barədə iyunun 13-də prezidentlər İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğanın mətbuata bəyanatlarında da geniş bəhs edilib. Dövlətimizin başçısı məmnunluq hissi ilə ticarət dövriyyəsinin sürətlə artdığını və bunun artıq 6 milyard dollara yaxınlaşdığını, eyni zamanda, bu prosesin dinamik xarakter aldığını bildirib. “Çünki birgə həyata keçirəcəyimiz layihələr bunu təmin edəcək, xüsusilə enerji sahəsində. Azərbaycandan Türkiyəyə təbii qazın ixracı artmaqdadır, ildən-ilə artır və bu gün biz razılığa gəldik ki, bundan sonra da artacaq”, – deyər Prezident İlham Əliyev diqqətə çatdırıb.

Ölkə rəhbəri bəyanatında, həmçinin bütün görülən işlərə paralel olaraq Türkiyə ərazisindən Avropa ölkələrinə böyük tələbat yarandığı üçün Azərbaycanın qaz ixracının artdığını, enerji sahəsində respublikamızın fəaliyyətinin təkə təbii qaz məsələsi ilə məhdudlaşmadığını da vurğulayıb. Dövlətimizin başçısı Cümhurbaşqanı Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycana səfəri çərçivəsində keçirilən görüşdə qardaş ölkə rəhbəri ilə yenilənən, yeni, bərpaulunan enerji növləri üzrə əməkdaşlıq haqqında fikir mübadiləsi aparıldığını da deyib.

Prezident İlham Əliyev mətbuata bəyanatında yuxarıda vurğulananlar-

la bərabər, Azərbaycanda nəqliyyat və logistika imkanlarının genişləndirildiyini, Bakı Dəniz Limanının imkanlarının 25 milyon tona genişləndirildiyini də xatırladıb.

Yeri gəlmişkən, Qərb və Şərq arasında təbii coğrafi bağlantı səbəbi ilə ötən illərdə Azərbaycanın nəqliyyat infrastrukturuna böyük sərmayə yatırılıb və bunun nəticəsində bütün zəruri infrastruktur obyektlərinin ölkəmizə daha çox yük qəbul etməsi gerçəkləşib. Bütün bunlarla yanaşı, Orta Dəhlizin inkişafı istiqamətində də bir sıra mühüm layihələr reallaşdırılıb. Adıçəkilən dəhlizdən daha səmərəli istifadə etmək üçün bütün iştirakçı ölkələr arasında “vahid pəncərə” sisteminin tətbiqinin gerçəkləşdirilməsi məqsədilə gömrük inzibətçiliyi və tarif siyasəti üzərində fəal iş aparılıb. Bundan isə əsas məqsəd isə Orta Dəhliz marşrutunun kommersiya baxımından daha cəlbediciliyi olub.

Ümumiyyətlə, dövlətimizin başçısının rəhbərliyi ilə Azərbaycanda son illərdə qeyri-neft sektorunun inkişafının təmin olunması, iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinin şaxələndirilməsi, ölkəmizin ixrac potensialının artırılması, xarici investisiyanın cəlb edilməsi, biznes və investisiya mühitinin daha da yaxşılaşdırılması istiqamətində bir sıra önəmli layihələr icra olunub.

Azərbaycan Prezidenti tərəfindən aparılan islahatların məntiqi davamı olan Azərbaycan Investisiya Holdinqinin yaradılması respublikada yerli və xarici investisiyaların sağlam təməllər üzərində reallaşdırılmasına da öz müsbət təsirini göstərir. Çünki bu gün Azərbaycana investisiya yatırmaqda maraqlı olan iri şirkətlər var. Hazırda respublikada sərmayə qoyuluşu prosesi uğurla davam edir. Bütün bunlar isə ölkəmizə xarici investisiya qoyuluşuna müsbət zəmin yaradır. Son illərdə Azərbaycan iqtisadiyyatına yatırılan birbaşa xarici investisiyaların 60 milyard dollara çatması da elə bunun nəticəsidir.

V.BAYRAMOV, “Xalq qəzeti”